

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a treia

CAUZA TRUFIN ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 3990/04)

Hotărâre

Strasbourg

20 octombrie 2009

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Trufin împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, Ann Power, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 29 septembrie 2009,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 3990/04 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, doamna Tatiana Ligia Trufin („reclamanta”), a sesizat Curtea la 7 octombrie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamanta, care a beneficiat de asistență judiciară, este reprezentată de Ionel Olteanu, avocat în București. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamanta denunță absența unei anchete efective cu privire la decesul fratelui său în condiții suspecte.

4. La 4 decembrie 2006, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului capătul de cerere întemeiat pe aspectul procedural al art. 2. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamanta s-a născut în 1938 și locuiește în Botoșani.

6. La 22 mai 1992, la ora cinci dimineața, C.T., fratele reclamantei, în vârstă de 66 de ani, a fost găsit în stare de inconștiență la periferia orașului Botoșani. Pete de sânge și portmoneul său pătat de sânge au fost găsite lângă victimă. Acesta a fost transportat la spital două ore mai târziu. Primul raport medical întocmit de laboratorul de medicină legală Botoșani la data spitalizării sale a constatat că era în stare de comă provocată de un traumatism cranian și că prezenta multiple echimoze la față și la umăr. Conform aceluiași raport, leziunile puteau fi cauzate de lovituri repetate cu obiecte contondente care au dus la căderea victimei. La 26 mai 1992, acest raport a fost trimis Inspectoratului Județean de Poliție Botoșani. 7. La 22 mai 1992, poliția municipală a efectuat cercetări la locul unde a fost găsit C.T. Au fost făcute fotografii, iar doi martori, care l-au găsit pe C.T., au fost interogați. Procesul-verbal întocmit cu această ocazie a arătat că locul era acoperit cu iarbă și că au fost găsite pete de sânge pe iarbă în locuri diferite.

8. La 29 mai 1992, C.T. a decedat și a început urmărirea penală.

9. În raportul de autopsie din 25 august 1992, medicii de la laboratorul de medicină legală Botoșani au estimat că victima a căzut probabil pierzându-și echilibrul, dar fără a exclude posibilitatea unei agresiuni, „în condiții care urmează a fi stabilite în cadrul unei urmăriri penale”. Același raport descrie incidentele anterioare privind viața victimei: se pare că în urma consumării unei cantități reduse de alcool, în repetate rânduri, C.T. a fost afectat de amnezie, uitând drumul către casă. În baza acestor informații, raportul explică că, având în vedere aceste incidente anterioare, era foarte probabil ca C.T. să fi căzut pierzându-și echilibrul și ca leziunile constatate să fi fost provocate de cădere. Raportul preciza că nivelul de alcoolemie al victimei în ziua incidentului era zero. Conform reclamantei, aceasta a avut acces la respectivul raport abia în 2000.

10. La 21 septembrie 1992, Poliția Botoșani a întocmit un raport propunând încetarea urmăririi penale. La 13 februarie 1993, Parchetul General a respins propunerea de încetare a urmăririi penale. S-a dispus reînceperea urmăririi penale sub direcția Parchetului Botoșani.

11. La 28 aprilie 1993, Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoșani a pronunțat încetarea urmăririi penale. Reclamanta a fost informată despre această decizie la 11 aprilie 1995, fără alte detalii referitoare la motivele sale. Această decizie a fost confirmată, în urma plângerii reclamantei, de către parchetele superioare ierarhic. Cu toate acestea, prin decizia din 19 aprilie 1996, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava a admis plângerea sa și a infirmat ordonanța de încetare a urmăririi penale din 28 aprilie 1993, dispunând continuarea urmăririi penale. Acesta și-a asumat și supravegherea urmăririi penale. Reclamanta a primit notificarea acestei decizii în aceeași zi.

12. La 24 iulie 1996, o nouă anchetă la fața locului a fost condusă de procurorul de pe lângă Curtea de Apel Suceava în prezența celor doi martori care l-au găsit pe C.T.

13. La 23 august 1996, la cererea reclamantei, victima a fost exhumată pentru un nou examen medico-legal. Noul raport medical, întocmit la 22 noiembrie 1996 de laboratorul extern de medicină legală a concluzionat că decesul a fost cauzat de lovituri de pumni și picioare, cărora C.T. le-a fost victimă. Acesta a exclus ipoteza inițială conform căreia leziunile au fost cauzate doar de căderea victimei. Conform Guvernului, concluziile acestui raport au fost aprobate la 23 ianuarie 1997 de Institutul de Medicină Legală „Mina Minovici”, dată la care și raportul a fost trimis Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Suceava.

14. Prin urmare, urmărirea penală a reînceput sub acuzația de omor, infracțiune pedepsită de art. 174 C. pen. Apoi, dosarul a fost transferat Parchetului de pe lângă Tribunalul Botoșani pentru supervizarea anchetei Inspectoratului Județean de Poliție Botoșani. Reclamanta a fost informată cu privire la acest lucru la 24 martie 1997.

15. Conform Guvernului, în perioada 26 august 1996 și 12 noiembrie 1997, s-au efectuat următoarele investigații: expertiză criminalistică a hainelor victimei (haine furnizate procurorului de către reclamantă), analize histopatologice, raport de expertiză privind părul victimei. Nu s-a oferit nicio informație privind concluziile acestor investigații.

16. Reclamanta a insistat pe lângă parchetul de pe lângă tribunal și de pe lângă cele superioare ierarhic pentru soluționarea urmăririi penale. De asemenea, aceasta s-a plâns la poliție și Institutul de Medicină Legală „Mina Minovici” din București de medicii legiști care au efectuat prima expertiză după decesul fratelui său. În scrisoarea din 21 ianuarie 1998, inspectoratul județean de poliție i-a răspuns reclamantei precizând în special că „concluziile probabile” ale primului medic legist au condus ancheta „pe o pistă falsă”. La 3 noiembrie 1999, directorul Institutului de Medicină Legală „Mina Minovici” din București i-a adresat o scrisoarea în care declara că, dacă fractura nu a fost semnalată în urma primei autopsii, aceasta înseamnă că medicul nu a observat-o. El adăuga că acest lucru era posibil, dar „inadmisibil din punct de vedere profesional”. Totuși, nu s-a luat nicio măsură împotriva respectivilor medici.

17. La 18 noiembrie 1998 și 6 martie 2003, inspectoratul județean de poliție a informat-o pe reclamantă prin scrisori cu un conținut asemănător că medicul care a întocmit raportul medical din 25 august 1992 a fost interogat și a declarat că nu a observat vreun traumatism cranian în timpul autopsiei. În plus, radiografia craniană efectuată nu indica vreo fractură; aceleași scrisori indicau că circumstanțele în care radiografiile și registrul care menționa efectuarea lor au dispărut nu au putut fi stabilite și că, în orice caz, astfel de dispariții au avut loc cu alte ocazii. Aceste scrisori o informau pe reclamantă că, în urma investigațiilor efectuate, nu a fost identificat niciun indiciu referitor la o eventuală implicare în agresiunea împotriva victimei a celor două persoane indicate ca suspecte.

18. Prin scrisorile din 26 august 1999 și 30 decembrie 2001, reclamanta a fost informată de inspectoratul general de poliție că nu au fost înregistrate progrese în identificarea autorilor infracțiunii. Nu i-a fost comunicată nicio informație privind investigațiile desfășurate între timp.

19. Prin scrisorile din 19 mai 2000 și 21 februarie 2002, inspectoratul județean de poliție a refuzat cererea reclamantei de a obține fotocopii ale anumitor documente din dosarul anchetei penale, precizând că acestea erau acte procedurale și nu puteau fi făcute publice, ancheta nefiind finalizată.

20. Conform Guvernului, la 25 aprilie 2003, în urma numeroaselor plângeri ale reclamantei, inspectoratul general de poliție a cerut Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție transferul dosarului către Direcția Poliției Judiciare. La 7 mai 2003, reclamanta a fost informată că ancheta în această cauză era supervizată de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție dar că, în ciuda eforturilor poliției, autorii nu au fost încă identificați.

21. La 5 iunie 2003, tot conform Guvernului, o nouă expertiză medico-legală a fost efectuată de Institutul de Medicină Legală „Mina Minovici”, care a confirmat că leziunile lui C.T. puteau fi cauzate de lovituri cu obiecte contondente, în urma cărora victima a căzut. Guvernul nu a prezentat o copie a acestei expertize.

22. La 18 mai 2004, reclamanta a primit o scrisoare prin care Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (fosta Curte Supremă de Justiție) o informa că, la 26 noiembrie 2003, infracțiunea a fost recalificată în loviri și alte violențe și că, în speță intervenind prescripția specială, dosarul a fost clasat.

II. DREPTUL

23. Esențialul dispozițiilor relevante din Codul penal care reglementau infracțiuni contra vieții este descris în hotărârea *Pantea împotriva României*, nr. 33343/96, pct. 154, CEDO 2003-VI (fragmente).

24. Dispozițiile relevante din Codul penal privind prescripția specială sunt formulate după cum urmează:

Art. 122 Prescripția răspunderii penale

Termenele de prescripție a răspunderii penale sunt:

a) 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani;

b) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 15 ani;

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;

d) 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani;

e) 3 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii care nu depășește un an sau amenda.

Termenele arătate în prezentul articol se socotesc de la data săvârșirii infracțiunii [...]

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 2 DIN CONVENȚIE

A. Cu privire la obiectul litigiului

25. Invocând art. 2 și 3 din Convenție, reclamanta consideră că decesul fratelui său a fost cauzat de actele de tortură la care a fost supus în noaptea de 21 spre 22 mai 1992 și că autoritățile naționale nu au desfășurat o anchetă rapidă și eficientă pentru identificarea autorilor agresiunilor care au dus la decesul fratelui său.

Curtea consideră că, în circumstanțele speței, această plângere impune o examinare la fața locului doar în baza art. 2 din Convenție, formulat după cum urmează:

„1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. [...]”

B. Cu privire la admisibilitate

26. Curtea evidențiază că Guvernul nu a invocat o excepție preliminară în baza incompatibilității *ratione temporis* a cererii. Totuși, ea trebuie să examineze din oficiu competența sa cu privire la acest subiect.

27. De asemenea, Curtea reamintește că, în ceea ce privește cererile introduse împotriva României, competența sa *ratione temporis* debutează la 20 iunie 1994, dată la care a dobândit efect recunoașterea, de către acest stat, a recursului individual (*Vasilescu împotriva României*, 22 mai 1998, pct. 49, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-III).

28. În consecință, în ceea ce privește cererile introduse împotriva statului pârât, Curtea nu are competență pentru a cunoaște plângerile care includ alegații de încălcare a acestui drept întemeiate pe fapte petrecute înainte de data critică menționată anterior.

29. În speță, reclamanta se plânge de două fapte distincte, deși legate: pe de o parte de agresiunea care a dus la decesul fratelui său, și, pe de altă parte, de ineficiența procedurii desfășurate în speță.

30. În ceea ce privește agresiunile care au dus la moartea lui C.T., faptele au avut loc la 22 mai 1992, adică înainte de 20 iunie 1994, dată la care a dobândit efect recunoașterea de către România a dreptului de recurs individual. Prin urmare, Curtea nu poate decât să se declare incompetentă *ratione temporis* pentru a examina această parte a plângerii.

31. În ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe aspectul procedural al art. 2, Curtea reamintește principiile impuse de hotărârea *Šilih împotriva Sloveniei* [(GC), nr. 71463/01, pct. 159-163, 9 aprilie 2009], conform cărora obligația procedurală inclusă la art. 2 de a desfășura o anchetă efectivă a devenit o obligație distinctă și independentă. Deși efectuează acțiuni care vizează aspectele materiale ale art. 2, aceasta poate genera o constatare a unei „ingerințe” diferite și independente, în sensul hotărârii *Blečić împotriva Croației* [(GC), nr. 59532/00, pct. 88, CEDO 2006-III]. În această măsură, ea poate fi considerată o obligație detașabilă care rezultă din art. 2 și care îi poate fi impusă statului, chiar dacă decesul a survenit înainte de data intrării în vigoare a Convenției pentru stat.

Cu toate acestea, ținând seama de principiul securității juridice, competența temporală a Curții de a verifica respectarea obligației procedurale care decurge de la art. 2 referitoare la un deces anterior datei critice nu este lipsită de limite.

În primul rând, în cazul unui deces survenit înainte de data critică, doar actele și/sau omisiunile de natură procedurală ulterioare acestei date pot ține de competența temporală a Curții. În al doilea rând, pentru ca obligațiile procedurale impuse de art. 2 să devină aplicabile, trebuie să existe o legătură veritabilă între deces și intrarea în vigoare a Convenției pentru statul pârât. Astfel, trebuie să se stabilească că o parte importantă a măsurilor procedurale impuse de această dispoziție – precum o anchetă efectivă cu privire la decesul persoanei respective – au fost sau trebuiau puse în aplicare după data critică. Totuși, Curtea nu exclude ca, în anumite circumstanțe, această legătură să se poată baza pe necesitatea verificării faptului că garanțiile oferite de Convenție și valorile pe care se bazează sunt protejate în mod real și efectiv (*Šilih*, citată anterior, pct. 162 și 163).

32. Aplicând circumstanțelor speței principiile enunțate mai sus, Curtea evidențiază că, dacă decesul fratelui reclamantei s-a produs cu doi ani înainte de intrarea în vigoare a Convenției pentru România, ancheta penală a continuat până în noiembrie 2003, deci mult după data la care recunoașterea de către România a dreptului de recurs individual a dobândit efect.

33. Curtea observă că capătul de cerere procedural al reclamantei vizează, în mod esențial, ancheta penală desfășurată după ce autoritățile naționale au stabilit caracterul violent și neaccidental al morții lui C.T., adică la 19 aprilie 1996 și că obiectul acestei anchete era tocmai

de a stabili circumstanțele decesului și de a identifica eventualii vinovați pentru a stabili întreaga răspundere.

34. Având în vedere considerentele de mai sus, Curtea consideră că are competența *ratione temporis* pentru a examina alegația de încălcare a art. 2 din punct de vedere procedural. Prin urmare, aceasta urmează a se limita la a stabili dacă faptele survenite după intrarea în vigoare a Convenției pentru România evidențiază o încălcare a acestei dispoziții (*Silih*, citată anterior, pct. 167).

35. Observând că, pe de altă parte, această parte a capătului de cerere nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, ea trebuie declarată admisibilă.

C. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

36. Guvernul consideră că ancheta desfășurată în speță îndeplinește condițiile de eficiență și obiectivitate impuse și că, prin urmare, autoritățile române au îndeplinit obligația procedurală care le revine în temeiul art. 2 din Convenție.

37. În această privință, el invocă faptul că, imediat după accident, poliția municipală a efectuat cercetări la fața locului, făcând fotografii. Apoi, acesta enumeră diferitele acte procedurale efectuate până la clasarea dosarului în 2003. În plus, Guvernul menționează și faptul că, în perioada cuprinsă între 22 mai 1992 și 9 februarie 2002, au fost înregistrate aproximativ 50 de declarații ale martorilor, dintre care 30 între 1997 și 2000. În plus, acesta consideră că participarea reclamantei la procedură a fost asigurată pe întreaga durată a anchetei.

38. Curtea evidențiază că Guvernul nu a prezentat documente care să rezulte din aceste acte procedurale, nici nu a furnizat detalii privind identitatea și rolul martorilor interogați în cadrul anchetei.

39. Reclamanta subliniază durata de peste zece ani a anchetei care a fost clasată în urma reîncadrării juridice a faptelor și intervenția prescripției. Ea evidențiază concluziile foarte diferite ale rapoartelor medicale privind autopsia fratelui său și lipsa de explicații convingătoare cu privire la motivele unei astfel de diferențe. În plus, ea consideră că ancheta a fost superficială și că a avansat doar în urma cererilor și plângerilor sale repetate. În plus, rezultatul anchetei clasate în urma reîncadrării juridice nu este convingător și evidențiază o apreciere arbitrară a faptelor. Faptul că nu a avut acces la documente esențiale de la dosar sau că acest acces i-a fost acordat doar cu o întârziere semnificativă, precum și faptul că nu a fost informată decât în urma cererilor sale insistente și cu o întârziere a rezultatelor anchetei reprezintă un motiv în plus care îi confirmă dubiile cu privire la eficiența anchetei. Reclamanta consideră că Guvernul nu a furnizat nicio explicație rezonabilă cu privire la durata excesivă a anchetei și rezultatul său puțin convingător.

2. Motivarea Curții

a) Principii care decurg din jurisprudența Curții

40. Curtea reamintește că obligația de a proteja dreptul la viață pe care îl impune art. 2, coroborată cu datoria generală care îi revine statului în temeiul art. 1 din Convenție de „a recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția [sa], drepturile și libertățile definite [...] [în] Convenție”, presupune și impune desfășurarea unei forme de anchetă oficială efectivă atunci când recurgerea la forță a dus la moartea unei persoane (a se vedea, *mutatis mutandis*, *McCann și alții*

împotriva Regatului Unit, 27 septembrie 1995, pct. 161, seria A nr. 324, și *Kaya împotriva Turciei*, 19 februarie 1998, pct. 105, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-I). O astfel de anchetă trebuie să aibă loc de fiecare dată când o persoană decedează în urma recurgerii la forță, fie că autorii preținși sunt agenți ai statului sau terți [*Tahsin Acar împotriva Turciei* (GC), nr. 26307/95, pct. 220, CEDO 2004-III]. Investigațiile trebuie să fie, în special, aprofundate, imparțiale și atente [*McCann și alții*, citată anterior, pct. 161-163, și *Çakıcı împotriva Turciei* (GC), nr. 23657/94, pct. 86, CEDO 1999-IV].

41. Totuși, indiferent de modalitățile de anchetă, autoritățile trebuie să acționeze din oficiu, imediat ce situația le este adusă la cunoștință. Acestea nu pot lăsa la latitudinea apropiaților defunctului inițiativa de a depune o plângere formală sau de a-și asuma răspunderea unei proceduri de anchetă [a se vedea, de exemplu, hotărârea *Ýlhan împotriva Turciei* (GC), nr. 22277/93, pct. 63, CEDO 2000-VII].

42. De asemenea, ancheta desfășurată trebuie să fie efectivă. Aceasta presupune ca ea să fie adecvată, adică să permită să conducă la identificarea și, eventual, pedepsirea responsabililor [*Ramsahai și alții împotriva Țărilor de Jos* (GC), nr. 52391/99, pct. 324, CEDO 2007-...]. Este vorba aici de o obligație care vizează nu rezultatul, ci mijloacele. Autoritățile trebuie să fi luat măsurile rezonabile de care dispuneau pentru a obține probe referitoare la faptele în cauză, inclusiv, printre altele, mărturii ale martorilor oculari, expertize și, dacă este cazul, o autopsie care să ofere o prezentare completă și precisă a rănilor și o analiză obiectivă a constatărilor clinice, în special a cauzei decesului [*Tanrikulu* (GC), nr. 23763/94, pct. 101-110, CEDO 1999-IV, și *Salman împotriva Turciei* (GC), nr. 21986/93, pct. 106, CEDO 2000-VII].

43. Natura și gradul examinării care răspund criteriului minim de eficiență a anchetei depind de circumstanțele speței. Acestea sunt apreciate pe baza tuturor faptelor relevante și în funcție de realitățile practice ale anchetei. Nu este posibilă reducerea varietății de situații care se pot produce la o simplă listă de anchete sau la alte criterii simplificate (*Kaya*, citată anterior, pct. 89-91, *Güleç împotriva Turciei*, 27 iulie 1998, pct. 79-81, *Culegere* 1998-IV, *Velikova împotriva Bulgariei*, nr. 41488/98, pct. 80, CEDO 2000-VI, și *Buldan împotriva Turciei*, nr. 28298/95, pct. 83, 20 aprilie 2004).

44. În acest context, o cerință de celeritate și diligență rezonabilă este implicită. Trebuie să se admită că pot exista obstacole sau dificultăți care împiedică evoluția anchetei într-o situație specială. Totuși, un răspuns rapid din partea autorităților, atunci când este vorba de anchetarea folosirii forței letale, poate fi în general considerat drept esențial pentru a păstra încrederea publicului în respectarea principiului legalității și pentru a evita orice aparență de complicitate sau de toleranță față de actele ilegale (*McKerr împotriva Regatului Unit*, nr. 28883/95, pct. 114, CEDO 2001-III).

45. Din aceleași motive, publicul trebuie să aibă dreptul de a verifica în mod suficient ancheta sau concluziile sale, astfel încât să poată fi contestată răspunderea atât în practică, cât și în teorie. Gradul impus de control public poate varia de la o situație la alta. Totuși, în toate cazurile, apropiații victimei trebuie asociați procedurii în măsura în care este necesar pentru protecția intereselor lor legitime (*Güleç*, citată anterior, pct. 82, și *McKerr*, citată anterior, pct. 148).

46. De asemenea, Curtea reamintește că faptul de a nu prezenta niciun motiv pentru o decizie de clasare fără răspuns în cadrul unei cauze controversate poate în sine să nu favorizeze încrederea publicului și poate priva familia victimei de un acces la informații cu privire la o chestiune crucială pentru ea și de a împiedica orice contestare a deciziei în fața instanței (*Finucane*, citată anterior, pct. 82).

b) Aplicarea acestor principii generale în speță

47. Curtea observă că, în speță, procedura a durat unsprezece ani și șase luni, dintre care mai mult de nouă ani după intrarea în vigoare a Convenției pentru România.

48. În ceea ce privește caracterul adecvat al anchetei, Curtea observă anumite insuficiențe și lacune. Astfel, încetarea urmăririi penale pronunțată la 28 aprilie 1993 nu ținea seama de observațiile medicale inițiale conform cărora C.T. a fost victima unor lovituri cu obiecte contondente. Nu s-a acordat importanță nici constatării faptului că terenul unde a fost găsită victima era acoperit de iarbă și că, prin urmare, o simplă cădere cu greu ar fi putut cauza toate leziunile constatate pe corpul său. În plus, rezultatul autopsiei inițiale făcute la 25 august 1992 nu a evidențiat nicio fractură craniană, în timp ce noul raport redactat la 22 noiembrie 1996 menționa existența unei astfel de fracturi. Or, o astfel de leziune nu trebuia să nu fie observată de un medic legist. Deși faptele menționate mai sus au avut loc înainte de data intrării în vigoare a Convenției pentru România, Curtea consideră că, în speță, este vorba de elemente care, în mod cert, au avut o influență asupra rezultatului procedurii penale și de care, prin urmare, trebuie să se țină seama.

49. Apoi, Curtea constată evidentul ritm lent de desfășurare a anchetei privind decesul lui C.T., chiar după ce autoritățile au stabilit că moartea sa a fost violentă și că era vorba de infracțiunea de omor. În primul rând, durata globală a anchetei reprezintă un termen nerezonabil în sine. În plus, Curtea observă că, dacă decizia procurorului de continuare a anchetei datează din 19 aprilie 1996, aceasta s-a întâmplat abia la trei luni de la efectuarea unei noi anchete la fața locului, în timp ce un nou examen medico-legal a avut loc patru luni mai târziu. În plus, dacă victima a fost exhumată la 23 august 1996, rezultatele acestui nou raport medical au fost comunicate parchetului responsabil cu cauza abia la 23 ianuarie 1997, adică cu o întârziere de cinci luni. În plus, începând cu 12 noiembrie 1997, nicio acțiune procedurală efectivă nu pare să fi fost efectuată în cadrul anchetei privind uciderea lui C.T., cu excepția răspunsurilor autorităților la diferitele plângeri formulate de reclamantă.

50. În ceea ce privește măsurile luate de autorități pentru a clarifica circumstanțele acestui deces, Curtea ia act de faptul că acestea s-au limitat la cercetări la fața locului și examene medicale, care, conform Curții au ajuns la rezultate foarte diferite. Toate aceste acțiuni par să fi fost efectuate doar în urma plângerilor și cererilor repetate ale reclamantei, fără ca autoritățile să aibă, ele însele, inițiativa desfășurării unei anchete efective. Guvernul nu a oferit detalii despre măsurile adoptate pentru a identifica autorii infracțiunii și pentru a clarifica motivele neconcordanțelor dintre diferitele rapoarte medicale. Precizările Guvernului privind numărul martorilor interogați în cursul anchetei nu sunt susținute de documente justificative și, în lipsa unui minim de indicii privind identitatea acestor martori și relevanța mărturiilor lor pentru anchetă, Curtea consideră că este dificil să se concluzioneze că, în speță, ancheta a îndeplinit criteriile de eficiență impuse de art. 2 din Convenție.

51. În ceea ce privește asocierea reclamantei la procedură, Curtea reamintește că divulgarea sau publicarea unor rapoarte ale poliției și elemente privind anchetele pot pune probleme sensibile și pot prezenta riscul unor consecințe prejudiciabile pentru persoane particulare sau pentru alte anchete. Prin urmare, nu putem considera ca o cerință care rezultă în mod automat de la art. 2 că apropiații unei victime pot avea acces la anchetă pe durata desfășurării acesteia. Accesul necesar al publicului sau apropiaților victimei poate fi acordat la alte stadii ale procedurilor disponibile (a se vedea, printre alții, *McKerr*, citată anterior, pct. 129). În plus, Curtea consideră că art. 2 nu le impune autorităților de anchetă obligația de răspunde oricărei

cereri de investigare ce poate fi formulată de un apropiat al victimei în cursul anchetei (*Ramsahai*, citată anterior, pct. 348).

52. În speță, Curtea observă că reclamantei i s-a refuzat de două ori accesul la anumite documente din dosarul de anchetă (supra, pct. 19) cu o motivare sumară conform căreia ancheta era în continuare pendinte. În plus, astfel cum subliniază reclamanta, fără a fi contrazisă de Guvern, primul raport de autopsie i-a fost pus la dispoziție abia în 2000, adică la opt ani de la decesul fratelui său (supra, pct. 9). De asemenea, Curtea ia act de faptul că decizii importante luate în cursul procedurii de anchetă i-au fost comunicate cu o întârziere considerabilă și în urma cererilor sale repetate. De exemplu, prima decizie de încetare a urmăririi penale din 28 aprilie 1993, despre care reclamanta a fost informată abia doi ani mai târziu, adică la 11 aprilie 1995. De asemenea, decizia de modificare a încadrării juridice a infracțiunii a cărei victimă a fost C.T. și, ulterior, cea de clasare a cauzei i-a fost comunicată reclamantei cu o întârziere de șase luni. Curtea ia act de faptul că, de altfel, toate notificările adresate reclamantei se limitau la a o informa cu privire la decizia luată, fără alte precizări privind motivele acestor decizii. Prin urmare, Curtea consideră că, în speță, controlul publicului și accesul familiei la anchetă, care sunt obligatorii, au lipsit în cursul procedurii.

53. Curtea consideră că toate elementele de mai sus sunt suficiente pentru a concluziona că procedura pentru clarificarea circumstanțelor decesului lui C.T. și identificarea vinovaților nu a îndeplinit criteriile unei anchete rapide și efective. În consecință, autoritățile române nu au respectat obligația procedurală care rezultă de la art. 2 din Convenție; prin urmare, în această privință, respectiva dispoziție a fost încălcată.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

54. Art. 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

55. Reclamanta solicită 10 000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material suferit și 500 000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral. Ea invocă faptul că C.T. era unicul său sprijin moral și material și că, după moartea acestuia, starea sa de sănătate s-a deteriorat grav din cauza angoasei și stresului produse de eforturile depuse pe lângă autoritățile competente în vederea elucidării circumstanțelor decesului.

56. Guvernul consideră că nu există o legătură de cauzalitate între prejudiciul material invocat de reclamantă și pretinsa încălcare a obligației unei anchete efective privind decesul lui C.T. În plus, acesta consideră excesivă suma cerută cu titlu de prejudiciu moral.

57. Curtea nu observă nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins și respinge această cerere. În schimb, pronunțându-se în echitate, aceasta consideră că trebuie să i se acorde reclamantei suma de 8 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

58. De asemenea, reclamanta solicită 5 000 EUR pentru cheltuielile efectuate în cadrul procedurilor interne și pentru cele suportate în fața Curții, fără a furniza vreun document justificativ.

59. Guvernul consideră nejustificată această cerere.

60. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, ținând seama de criteriile menționate anterior și în special de lipsa documentelor justificative, Curtea respinge cererea privind cheltuielile de judecată.

C. Dobânzi moratorii

61. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

***PENTRU ACESTE MOTIVE,
În unanimitate,
CURTEA,***

1. Declară cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe aspectul procedural al art. 2 și inadmisibilă în ceea ce privește celelalte capete de cerere;

2. Hotărăște că a fost încălcat art. 2 din Convenție din punct de vedere procedural;

3. Hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 8 000 EUR (opt mii de euro), cu titlu de prejudiciu moral, care va fi convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. Respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 20 octombrie 2009, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte